

SGU:s arbete inom bergmaterialförsörjning

Anneli Wirtén

2024-04-11

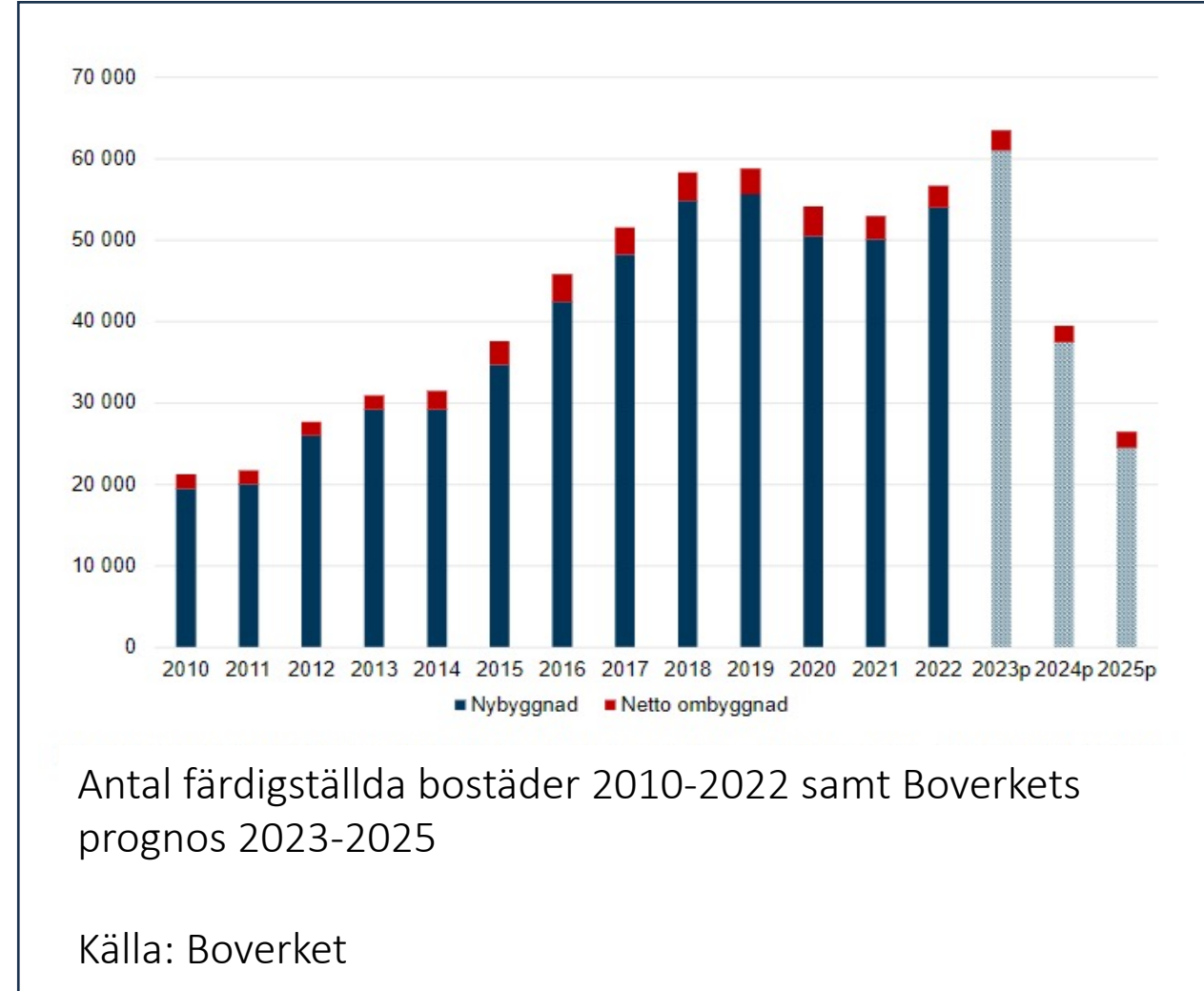
Innehåll

- Konjunkturen för ballastmaterial
- Utvinningen av naturgrus, alternativa material – krossat berg
- Beredskap för råvaruförsörjningen
- SGU:s kartläggning av berggrund och bergkvalitet
- En effektiv och hållbar materialförsörjning

Konjunkturläget

- Snabb nergång i bostadsbyggandet
- Bygginvesteringarna minskar med 14% under prognosperioden 2023-2024, motsvarar finanskrisen 2008-2009 (Byggkonjunkturer 2023:2)
- Tillväxten i samhällsekonomin tar fart först år 2025 och troligen en långsam uppgång efter det (Boverket)
- Troligen sker en långsam uppgång i byggandet efter 2025
- Ballastmaterial är viktiga, kritiska och strategiskt relevanta råvaror för en hållbar samhällsutveckling

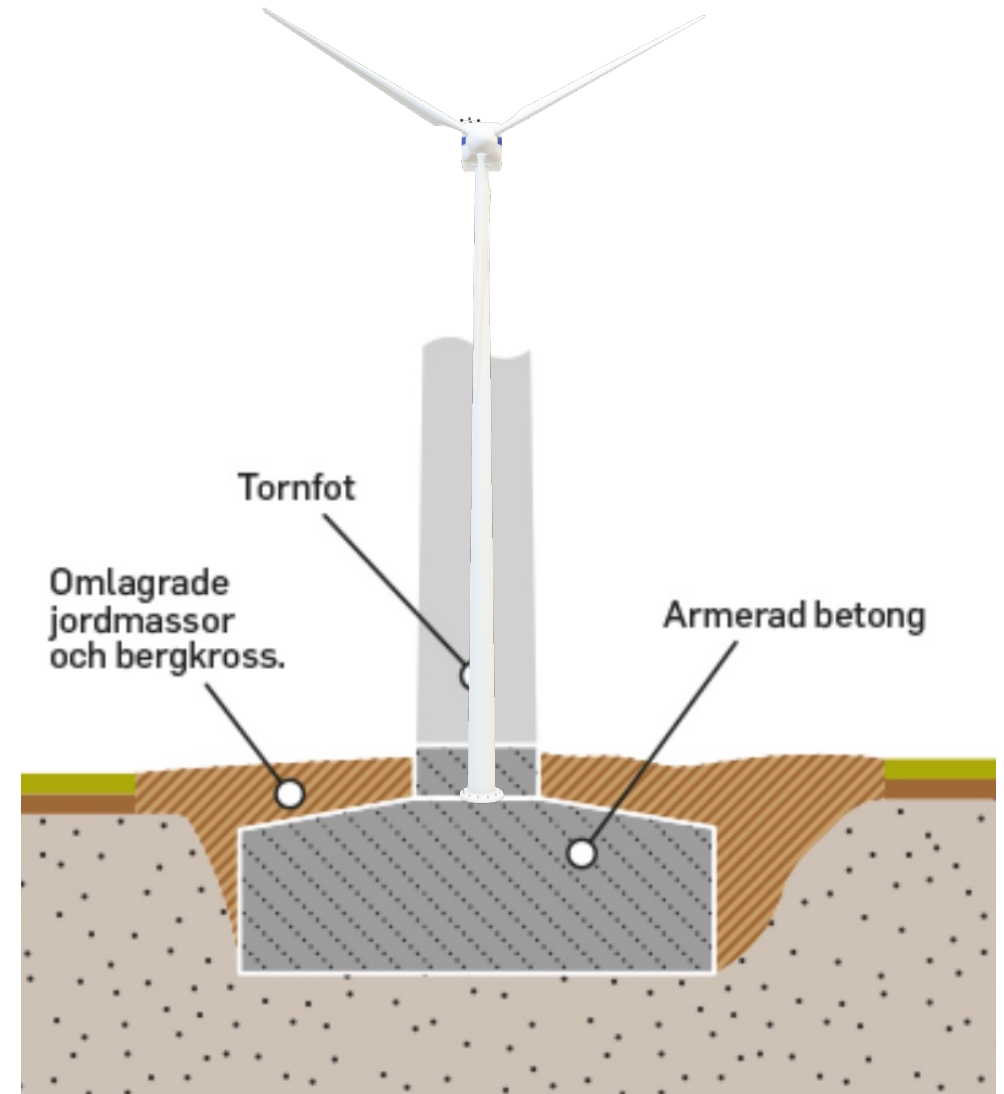

Samhällsbyggnad behöver mycket ballastmaterial

Vindkraftsanläggningar

- Nationellt utbyggnadsbehov fram till 2040, 100 TWh
- 7 400 vindkraftsverk
- 5,5 miljoner ton betong
- Fundamenten behöver material -
Krossat berg och/eller naturgrus
- Grus till ledningsgravar
- Ballast till anslutningsvägar

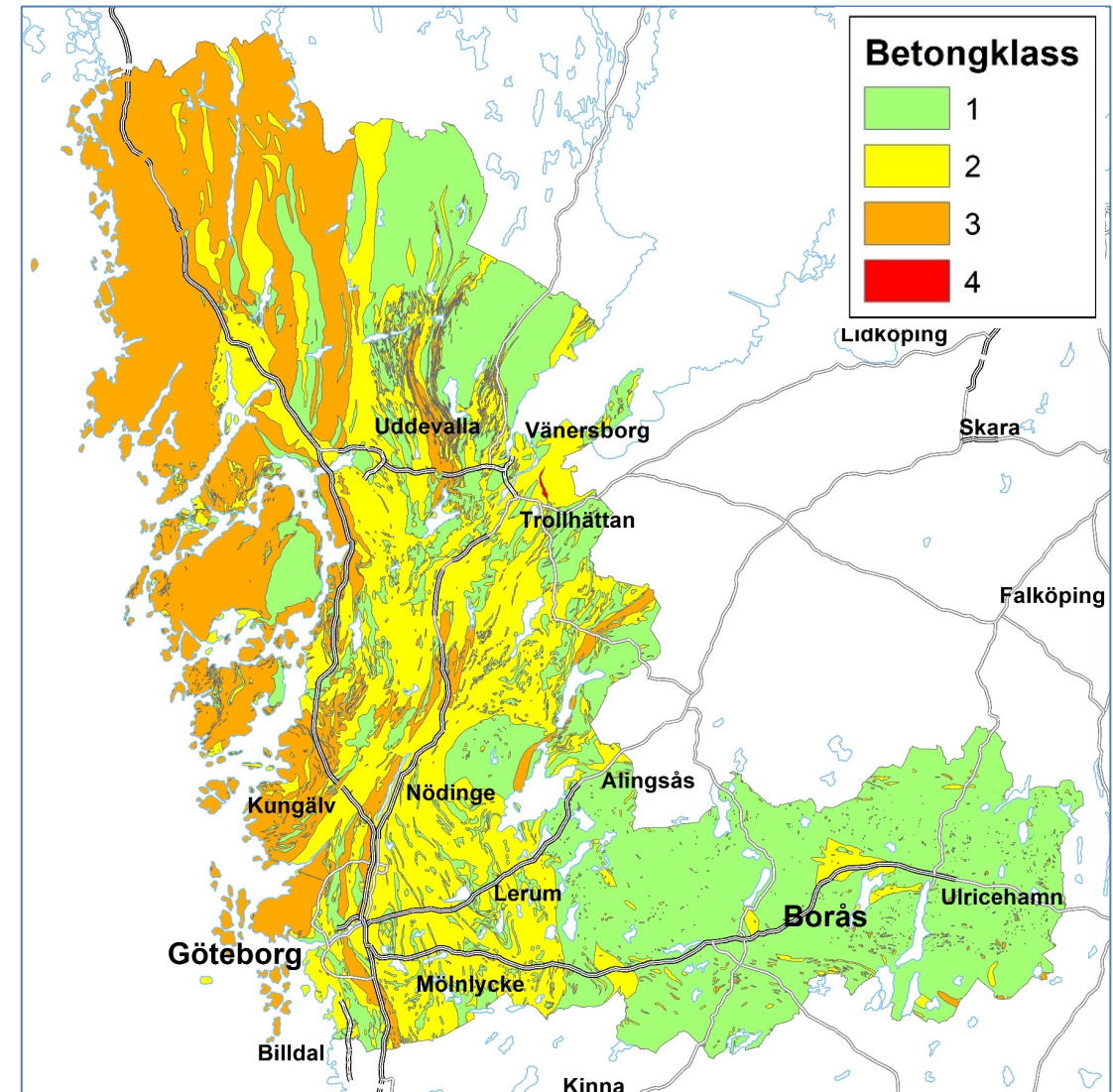
Naturgrusutvinningen

- Lägsta utvinningen av naturgrus någonsin med 6,5 miljoner ton under 2022
- Grus, sand och krossberg
sgu.se/globalassets/produkter/publikationer/2023/grus-sand-och-krossberg-2022.pdf
- FoU-arbeten visar vägen framåt för en minskad utvinning av naturgrus
- Alternativa material är främst krossat berg från Sveriges bergtäkter
- Viktigt att nya täkter som öppnas kan producera betongballast

Bergkvalitet för betong

- Samverkan med Vattenavdelningen på Länsstyrelsen i Västra Götaland
- Minska uttag av naturggrus för att säkra grundvattentillgångarna
- Mer lämplig berggrund för betong åt öster
- God kunskap om de egna råvarorna ökar förmågan till självförsörjning

SGU blir en beredskapsmyndighet

SGU blir en beredskapsmyndighet

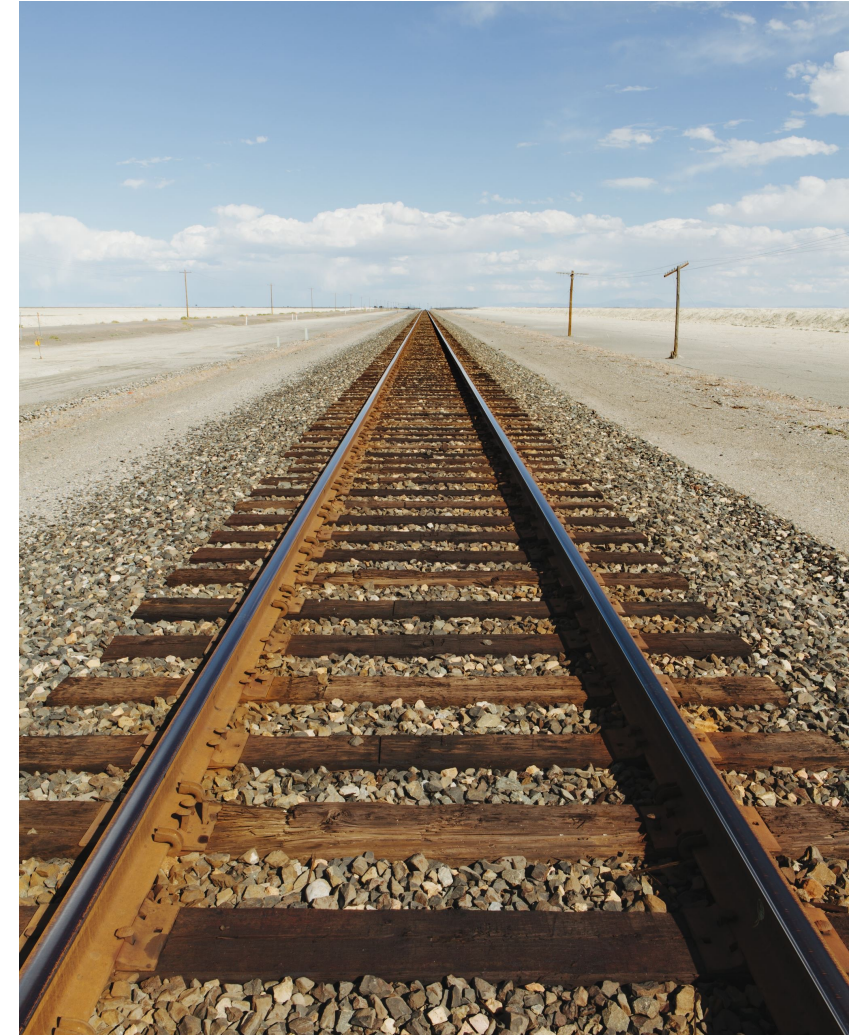
En ny beredskapssektor, för ökad försörjningsberedskap – industri, bygg och handel

Tillväxtverket blir sektorsmyndigheten

SGU kan mycket om råvarorna för energiförsörjningen och byggandet:

- Metaller
- Cement
- Ballastmaterial

SOU 2024:19 - [En ny beredskapssektor - Regeringen.se](https://www.regeringen.se/491313/publications/sou-2024-19)

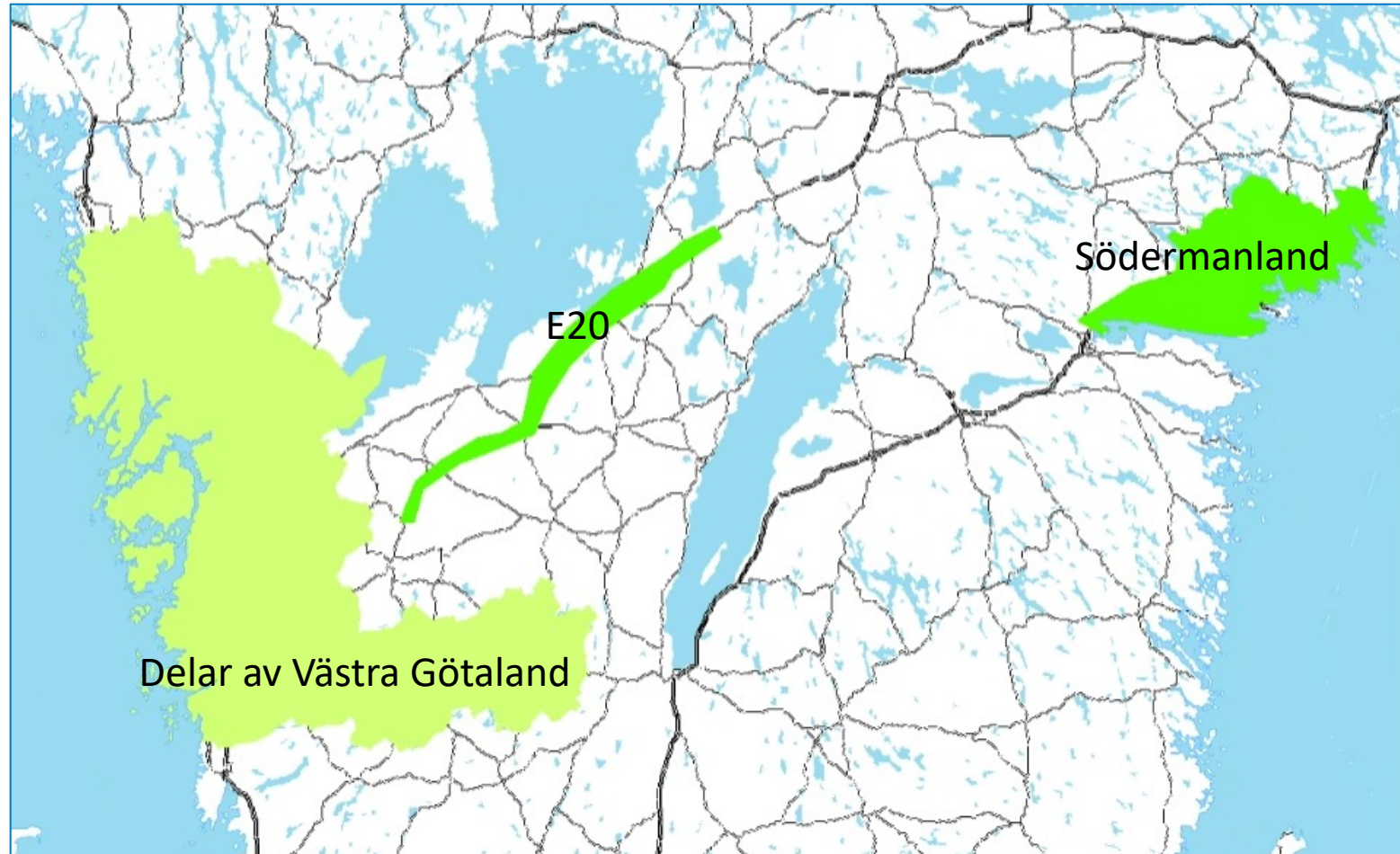
Bergkvalitetskartor

Pågående arbeten:

E20 Hova-Vårgårda

Södermanland

Delar av Västra Götaland

Hållbar och effektiv materialförsörjning

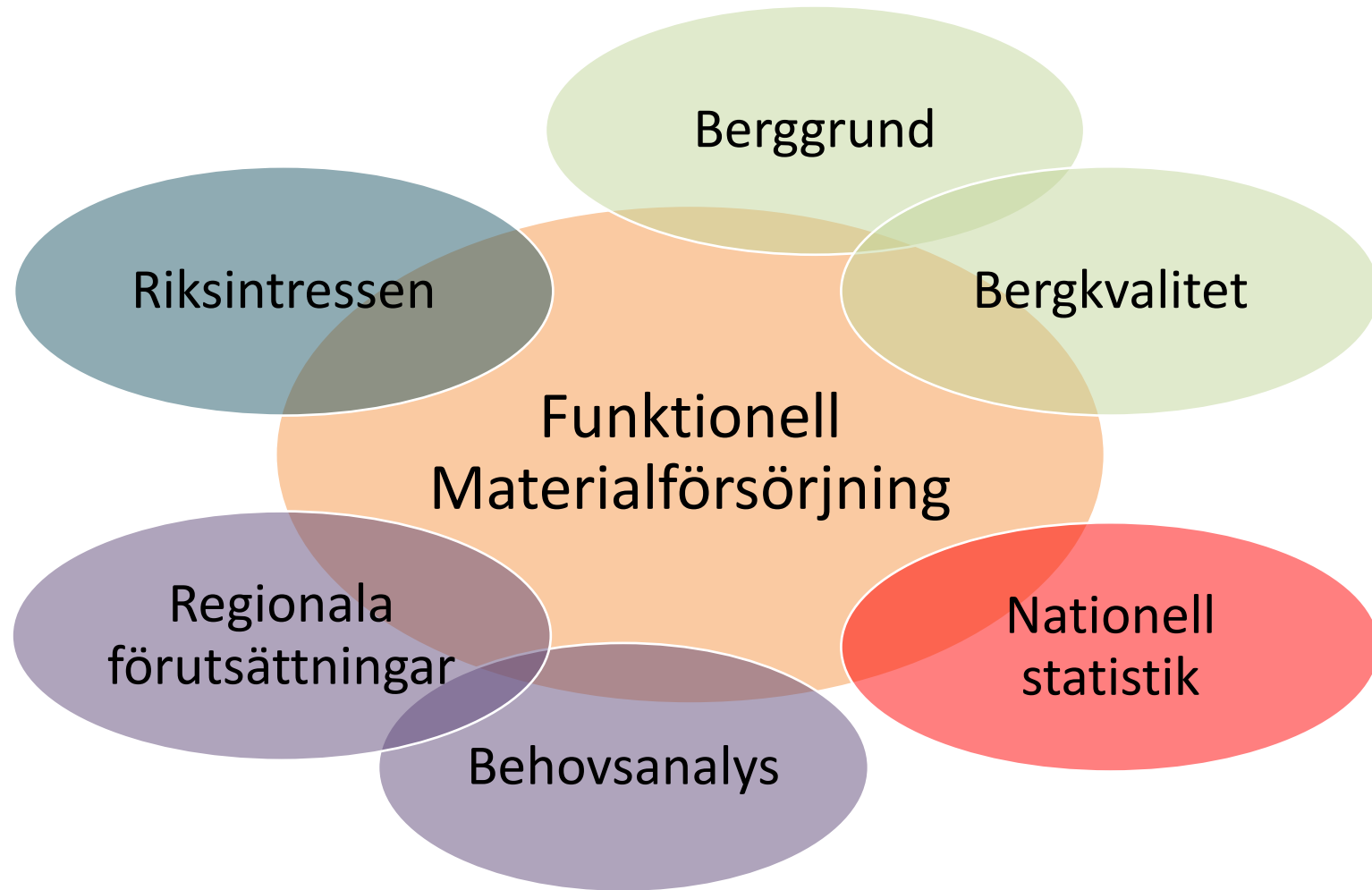
Materialförsörjningen för ballastmaterial behöver vara **välfungerande**

Behöver finnas **materialförsörjningsplaner**

Nationell information om ballastutvinningen – Grus, sand och krossberg

Regionala förutsättningar för hållbar materialförsörjning

Lokala förekomster: Säkra råvarutillgångarna för utvinning – Riksintresse för värdefulla ämnen eller material

The future of our planet is highly dependent
on how wisely we use its resources

STEPHEN HAWKINS

Spårfossil, Skolithos, i kambrisk sandsten från nationalparken Blå Jungfrun i Kalmarsund.
<http://www.minfo.se/minbas/Kritiska-egenskaper-hos-bergmaterial-och-alternativa-material.pdf>